

INDEX.

apparent, vt curiosa equidem ingenia planè cogant obſtupescere, adeoq; nunc orbis terræ vires, opesq; cunctæ, tot operibus extruendis haud suffecturæ videantur. Quorum hac ætate nullum omnino superest integrum, omnia quippè, vel concidere, vel mari hausta, vt hinc insigne liceat exemplum fragilitatis rerum humanarum desumere. Baiarum etiam in hoc sinu vestigia sunt, ingentia nimirum pelago demersa operum fundamenta. Urbis interitus à vi terræmotuum exorsus est, quæ de causa, paulatim emigrantibus colonis, tandem omnia marini inuasere fluctus, vt adeò iam nullum hic integrum ædificium superſit, præter balnea quædam iuxta vicinas rupes, vbi plurimæ quoq; cauernæ cernuntur.

56. Sinus Lucrinus, vide Lucrinus sinus in Indice.

56. SINVS PVTEOLANVS.

21. SLVSA, celebre quondam Flandriæ opp. ob frequentia cum vicinis Brugenſibus diſidia, re ac opibus lapsum est. Ex aduerso huius oppidi poſita exigua Inſula, nomine Caſſantia, in qua & eiufdem nominis pagus, multo pridem maior erat, cum & urbem haberet, & pagos complures amœnos, ac diuites. Ad hanc prælia naualia diuerſis temporibus multa commiſſa fuerunt, cum eo fere ſemper Flandrorum aduerſarij Britanni, Batavi, & alij quiuſ ad portum appellerent. Sed partim Oceani tempeſtatibus, partim eiufdem fluxu, & refluxu, plus dimidia parte, ea Inſula conſumpta eſt. Hinc prodijt Georgius ille Caſſander, homo doctiſſimus, & ſcriptis aduerſus Anabaptiſtas & Caluinum libris clarus.

58. Sulfataria, vide Forum Vulcani.

57. SPIRACVLVM mortiferum.

57. SVDATORIVM S. Germani.

58. SULFATORIA, vide Forum Vulcani.

37. SVSATVM, copioſa & elegans Vveſtphaliæ vrbs, Canonicorum ſodalitio præſtans, & agro rerum omnium ad vitam neceſſariorum copia dempto vino, feraci, cuius oppidani inopiam, præſtanti cereuiſia leuant, quæ in Vveſtphalia paſſim, tum hic Suſari, delicata coquitur. Hæc autem eius Germaniæ gentis vrbs non ignobilis extitit, vnde omnium Europearum Inſularum celeberrima, denominationem hoc etiam tempore obtinet. Angari quippe, ſive Engeri, quos Hūfredus Lhuyd Anglos; Volaterranus autem, Angilos nuncupat, populi fuerunt Germaniæ admodum celebres, adeò vt adſerente Crantio, Saxoniæ Duces, longo etiam tempore Angliarum Duces vocarentur, quos Britanni, cum à Piſtis, Scotisq; moleſtarentur, in auxilium euocârunt, qui quidem terræ amœnitatem, bonitatemq; inuitati, eos ipſos, quibus contra hoſtes tulerunt ſuperſtias, circumuenientes, Inſularum bona inter ſe ſunt partiti, vnde Britanni poſtmodum ſunt Angli nuncupati, qui leges etiam hoc tempore, antiqua Saxonica lingua, quam ipſi Angli modo non intelligunt, conſcriptas habent. Hi autem, ipſos Germaniæ populos, Saiſſon, & linguam ipſorum, Saiſſonæg appellitant. Et, vt ex Anglia iam in noſtram tandem redeamus, quæ Suſato commendatur, Vveſtphaliæ, Angarorum extat ſatis manifeſtum veſtigium in caſtro Engeren, inter Oſnabrugum atq; Heruordiam, ſedes olim extitit Saxonicæ gentis, quæ vniuerſam occupauit Britanniam, cuius primariam fuiſſe urbem Suſatum, ex fide digno auctore, in ipſa enarratione retulimus.

35. SVVOLLA, vrbs Tranſiſulana celebris, vbi initium Bruſtorum, in ſuperiore parte Traieſtenſis ditionis, Arnoldus Vveſalius in ſua Germaniæ partitione aſſignat.

T.

56. Templum Bauli Herculis, Vide Herculis Bauli templum in Indice.

54. TERRACINA, vide & Anxur in Indice.

Teutonicorum ordo, quando in Liuoniam venerit, & Crucigladiatorum ordinem abſorperit, vide Rigam in Indice.

Teutonici milites quando & cur Liuoniâ deſeruerint. Rigam in Indice.

Teutonici ordinis & Rigenſium bella: conſule Rigam in Indice.

13. THENAE Brabantæ opp. Canonicorum collegio, & quod verè elogium, viris bonis commendatum, eò, quod mercaturæ, & delitijs, non nimis laxas habenas concedant, ſed, quia cum primis parentibus noſtris, rei ruſticæ, pecuariæ & agriculturæ quæſtu contenti viuunt, facultatesq; ſuas honeſto ruris labore comparent. Vnde ob latam agrorum vbertatem,

& omnium rerum ad vitam neceſſariorum copiam, ab ipſo ſtatim Francorum initio Principes viri his maxime locis egerunt. Ac inter cæteros Carolum Magnū, & Pipinū primum in ijs natos eſſe, ac nomē ab oppido Asbania vetuſtiſſimo ſumpſiſſe, quod Landas vocatur (non procul à Thenis diſtat) quaſi diceret, Regionis alimentum; eò quod caput eſſet eius regionis, quæ ab alimento, populoq; Asbania nominatur. Ager itaque Thenenſis, & bonitate, & vetuſtiſſimis Carroli Magni, & Pipini incunabulis præſtans eſt, & valde nobilis, eò, quod ab his Principibus Caroli Magni progenies, & omnium deinde, & Ducum, & Regum, & Imperatorum, vſque ad Hiſpaniarum Regem Philippum, noui orbis Monarcham, longa multarum ætatum ferie deſcendat, adeò, vt nulla ſit in toto orbe terrarum nobilitas, quæ principia habeat tam auguſta, quæ continuationem generis, vel tot ſeculis perductam, vel tot rerum geſtarum decoribus inſignem, quæ denique præſentis temporis maieltatem tot regnis, tot imperijs, tot inſulis, tot diuerſarum linguarum populis habeat extenſam, & ornatam. At ager non ſolum Pomonæ magna varietate, & Liberi patris diuino liquore, & Cereris beata fruge, & Palis pinguiſſimo mune luxuriat, ſed nobiliſſimus etiam & Sabarij, ſive Zagrai, vetuſtiſſimi Proſerpina filij, lætiſſimis poculis, quibus curæ, & graues moleſtiæ, multò magis, & præſentius quàm iunioris Bacchi dono diſcutiuntur. Hogardica enim cereuiſia, nihil eſt ad cerebrum triſtibus cogitationibus exuendū præſentius, nihil ad hilaritatem, ad carmina modulanda, ad amores, & cætera, quæ largos vini cyathos ſequuntur, plus habens incitamenti: nihil in tota hac regione celebrius, & notius ijs, qui citra magnum crumenæ diſpendium inſanire volunt.

57. THERMAE Anianæ.

52. TYBERIS, vide Tybur.

44. TIGVRVM, proximis aliquot ſeculis Turegum dictum, vulgo Zurich, Heluetiæ vetuſtiſſima eſt vrbs, ſita in amœno loco ad exitum lacus magni, qui hic deſinit, excluditq; amnè Lindmagam, vulgo Limnat dictum, quem haud procul à Glarena recipit, & diuidit urbem in duas ciuitates, maiorem & minorem, quæ tamen tribus coniunguntur amœnis pontibus, in quibus frequentes ciuium ſunt deambulationes. Solum per circuitum ciuitatis eſt valde foecundum, feraxq; vini & frumenti plurimi. Vinum tamen plerumq; eſt ſubacerbum, nec poteſt ob vicinas alpes, ad perfectam peruenire maturitatem. Matureſcit vinum, ſeu potius miteſcit à ſua aſtiritate poſt aliquot annos in penu conſeruatum. Extenditur mons ad orientem ciuitatis & lacus, ſerè ad tria miliaria, perpetuis conſitus vitibus. Eſt quoq; in vrbe ampliſſimum frumenti forum, quod vndique aduectum, & diſtractum, per lacum Tigurenſem ducitur ad loca Heluetiorum ſuperiora, præſertim ad Glaronam. Quin & ex eo lacu in aliū transportatum lacum, quem vulgo Vvalſtertenſem lacum vocant, qui longitudine duorum miliariorum germanicorum inter altiſſimas & præcípites rupes, & montes patet, tranſuehitur ad Curiam, & Griſones ipſos, itinere 10. aut 12. miliariorum. Eſt autem forum illud hebdomadarium. Quàm bonis piſcibus abundet lacus Tigurinus, præſertim aſſatilibus, noruerunt hi qui in hac vrbe fuerunt. Quando verò, & à quo, prima huius vrbs iacta ſint fundamenta, mihi non conſtat. Maior Eccleſia Canonicorum fuit fundata ante tempora Caroli Magni, deinde idem Carolus auxit fundationem illam circa annum Chriſti 810. vocaturq; eccleſia præpoſituræ ſanctorum Felicis & Regulæ. Anno Chriſti 851. Ludouicus Rex Germaniæ, nepos Caroli Magni fundauit Abbatiam dominarum, quæ vulgò vocatur *ſrawen Mönſter*, ex patrimonio Ruperi Ducis Alemanniæ, quod ille designauerat, & tradiderat Regi Ludouico, etiamſi idem Ludouicus ex bonis ſuis non nihil quoque contribuerit. Prima Abbatiffa vocata fuit Hildegardis, filia iam dicti Ludouici. In literis huius fundationis, vocatur ciuitas iſta Turegum in Ducatu Alemannico, in pago Turgaucenſi. In fundatione illa loquitur Rex Ludouicus in hunc modum: Noſtrâ iuriſdiſtictionem, & præſecturam in Turego in Ducatu Sueuiæ ſeu Alemanniæ, quæ eſt in circuitu Turgoiæ, cum omnibus attinentijs & dominijs pertinentibus ad hanc præſecturam, præſertim cum regione Vri, & Foreſto, quod Albis vocant, donauimus dominarum monaſterio, quod ſitum eſt in oppido Zurich, vbi deinceps religioſæ formæ ſuſcipiantur, & conſeruentur. Paterno quoque animo moti, designauimus & tradidimus prædictum monaſterium cum omnibus attinentijs prædilectæ filiæ noſtræ Hildegardi in proprietarium, vt memoratis ſceminis præſit, eaſdemque ſub ſua

††††

discipli-